

DEPARTEMENT MOBILITEIT & OPENBARE WERKEN

Waterbouwkundig Laboratorium

Berchemlei 115
2140 BORGERHOUT
T 03 224 60 35
mow.vlaanderen.be

Mevrouw Kaatje Molenberghs
Vlaams Rampenfonds
Departement Kanselarij en Buitenlandse Zaken
Havenlaan 88 bus 100
1000 Brussel

uw bericht van	uw kenmerk	ons kenmerk	bijlagen
21 september 2021		1M2B8K-PW-U-2021-00008	/
vragen naar/e-mail		telefoonnummer	datum
Wouter Vandenbruwaene		0499 14 14 23	28.10.2021
Wouter.vandenbruwaene@mow.vlaanderen.be			

Betreft: Wateroverlast van 14 tot en met 16 juli 2021 (bevaarbare waterlopen)

Geachte mevrouw Molenberghs,

In uw mail, daterend van 21 september 2021 en betreffende de wateroverlast van 14 tot en met 16 juli 2021, wordt de vraag gesteld om op basis van de toegevoegde lijst van gemeenten het al dan niet uitzonderlijke karakter van de wateroverlast vast te stellen voor deze gemeenten.

Het Hydrologisch Informatiecentrum (HIC) monitort de bevaarbare waterlopen in Vlaanderen en geeft advies over het uitzonderlijke karakter van de wateroverlast veroorzaakt vanuit de bevaarbare waterlopen¹. Een overstroming van een bevaarbare waterloop (niet onderhevig aan getij) kan als ramp erkend worden indien de terugkeerperiode van de piekafvoer ten minste dertig jaar bedraagt. Tijdens de wateroverlast van juli 2021 werden piekafvoeren geregistreerd met een retourperiode van meer dan 30 jaar langsheen de Grensmaas, het Albertkanaal en de Demer.

¹ Voor wateroverlast ten gevolge overstroming vanuit onbevaarbare waterloop of ten gevolge grote neerslaghoeveelheden dient respectievelijk een beroep gedaan te worden op VMM en KMI.

Voor de Grensmaas werd ter hoogte van het opwaarts gelegen station Sint-Pieter een piekdebiet geregistreerd op 15-16 juli tussen 23:00u en 01:00u. De piekafvoer bereikte het afwaarts gelegen station Maaseik op 16 juli tussen 11:00u en 13:00u. Het waargenomen piekdebiet varieert voor beide stations tussen 3200 en 3400 m³/s. Deze waarden zijn geassocieerd met een retourperiode van meer dan 30 jaar. Gezien de ligging van beide stations kan gesteld worden dat langsheen de volledige lengte van de Grensmaas retourperiodes van ten minste 30 jaar zijn voorgekomen. Het uitzonderlijke karakter van deze afvoer is hiermee aangetoond en kan als criterium gebruikt worden om de wateroverlast in de gemeenten Lanaken, Maasmechelen, Kinrooi, Dilsem-Stokkem en Maaseik te evalueren. Belangrijk om mee te geven is dat geen overstroming van de winterdijken is voorgekomen langsheen de Grensmaas. De hoge waterstanden op de Grensmaas hebben er echter wel voor gezorgd dat inwatering van zijlopen tijdelijk moeizaam verliep, of onmogelijks was.

De hoge debieten op de Maas tijdens het event van 15-16 juli resulteerden in een verhoogde afvoer van water langsheen het Albertkanaal. Ook de waterstand in het opwaartse deel van het Albertkanaal was uitzonderlijk hoog. Dit zorgde voor problemen ter hoogte van de sluis van Genk. Om het uitzonderlijke karakter vast te leggen werd gekeken naar de piekafvoer van het nabijgelegen station Kanne, eveneens gelegen langsheen het Albertkanaal. Deze bedraagt op 15 juli om 04:00u 144 m³/s, wat overeenstemt met een retourperiode van meer dan 30 jaar. Deze retourperiode van meer dan 30 jaar kan gebruikt worden om de wateroverlast gerelateerd aan de hoge waterstanden op het Albertkanaal in de stad Genk te evalueren.

Waar de gevallen neerslaghoeveelheden op 14 en 15 juli 2021 vrij snel resulteerden in verhoogde afvoeren langsheen de Grensmaas en het Albertkanaal (15-16 juli), komen sterk verhoogde afvoeren op de bevaarbare Demer pas later voor. De piekafvoer bereikte het opwaarts gelegen station Zichem (bevaarbare Demer) in de periode 19 tot 21 juli, met een maximale afvoerwaarde van 66 m³/s. Dit leidde tot sterk verhoogde waterstanden langsheen het opwaarts deel van de bevaarbare Demer, waardoor gecontroleerde overstromingen werden uitgevoerd door de beheerder. De piekafvoer te Zichem van 66 m³/s heeft een retourperiode die hoger is dan 30 jaar, wat kan gebruikt worden als criterium om de overstromingen in de gemeente Scherpenheuvel-Zichem te evalueren. Afwaarts was de terugkeerperiode van de gemeten afvoer op de Demer lager.

Met vriendelijke groeten,

Patrik Peeters, Ingenieur,
belast met de leiding van de afdeling Waterbouwkundig Laboratorium